

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 713/2015-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. októbra 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ludmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených JUDr. Slavomírou Huszthyovou, Za amfiteátrom 10, Košice, vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl.20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 9 Co 38/2012-301 z 28. augusta 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. januára 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (spolu ďalej len „sťažovatelia“, v citáciách aj „žalovaní“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 38/2012-301 z 28. augusta 2013 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“ alebo „napadnuté rozhodnutie“).

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia boli žalovanými v súdnom konaní vedenom Okresným súdom Košice I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 18 C 169/2005, v ktorom sa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], spolu s [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (spolu ďalej len „žalobcovia“), žalobou podanou na okresnom súde 7. októbra 2005 v znení jej neskoršej okresným súdom pripustenej zmeny domáhali určenia, že sú podielovými spoluvlastníkmi v podiele 1/2 nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území [REDAKOVANÉ], a to novovytvoreného pozemku parcelné č. [REDAKOVANÉ] o výmere 113 m², ktorý bol odčlenený od pôvodnej parcely č. [REDAKOVANÉ] geometrickým plánom č. [REDAKOVANÉ] vyhotoveným obchodnou spoločnosťou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a úradne overeným Správou katastra [REDAKOVANÉ] pod č. [REDAKOVANÉ], a tiež určenia povinnosti sťažovateľom vydať im pozemok parcelné č. [REDAKOVANÉ] o výmere 113 m² a uviesť oplotenie medzi predmetnými pozemkami do súladu s uvedeným geometrickým plánom.

Okresný súd rozsudkom č. k. 18 C 169/2005-120 z 12. októbra 2007 rozhodol o zamietnutí žaloby. Krajský súd na odvolanie žalobcov uznesením č. k. 2 Co 357/2007-142 z 26. februára 2009 zrušil označený rozsudok okresného súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

Okresný súd následne vec opätovne prerokoval a, vychádzajúc z právneho názoru krajského súdu, v poradí druhým rozsudkom č. k. 18 C 169/2005-262 z 10. novembra 2011 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) žalobe žalobcov v celom rozsahu vyhovel. Vo svojom

rozsudku dospel k záveru, že „[ž]alobcovia v... konaní preukázali, že od roku 1975 sú vlastníkami nehnuteľnosti parc. č. [REDAKOVANÉ] o výmere [REDAKOVANÉ] m², ktorú... nadobudli na základe kúpnej zmluvy zo dňa 26. 2. 1975 a od toho času, ako dobromyseľní užívatelia nepretržite až do roku 2005 užívali svoju nehnuteľnosť podľa hraníc určených pôvodným oplotením. Pri tomto užívaní nehnuteľnosti neboli nikým rušení.“.

Krajský súd na odvolanie sťažovateľov napadnutým rozhodnutím potvrdil rozsudok okresného súdu. Stotožnil sa so skutkovými a právnymi závermi okresného súdu, pričom odvolacie dôvody sťažovateľov podľa § 205 ods. 2 písm. c), d), e) a f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) vyhodnotil ako nedôvodné.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovatelia predovšetkým namietajú nedostatočnosť odôvodnenia rozsudku krajského súdu, pričom krajskému súd vytykajú najmä to, že v priebehu súdneho konania „... nebolo nikdy zistené, a preukázané užívanie spornej nehnuteľnosti žalobcami o výmere 113 m². Nebola dostatočne preukázaná existencia pôvodného oplotenia medzi susediacimi pozemkami účastníkov a už vôbec nebol zistený a preukázaný priebeh tohto oplotenia.

Súdy dospeli k nesprávnemu skutkovému zisteniu, že existenciu pôvodného plota preukazuje geometrický plán... vyhotovený [REDAKOVANÉ]...

Odhladnuc od uvedeného predmetný geometrický plán nielenže nedokumentuje priebeh žalobcami tvrdného oplotenia hranice, ale je v rozpore s geometrickým plánom č. [REDAKOVANÉ], ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť rozsudku.“.

Sťažovatelia tiež namietajú, že „[s]údy... vôbec nevysvetlili, ktoré kritéria hodnotili pri posudzovaní hodnovernosti svedka ([REDAKOVANÉ], pozn.) a ním vypracovaného geometrického plánu a z akého dôvodu priznali práve jeho výpovedi a nákresom vyšší stupeň pravdivosti.

... krajský súd neposkytol dostatočnú a presvedčivú odpoveď k úvahám pri hodnotení výpovede [REDAKOVANÉ] a ním vyhotoveným listinám a ponúkol odpoveď na otázku jeho vierohodnosti iba z pohľadu, že so žalobcom 2. rade bol spolužiakmi.“.

Sťažovatelia ďalej upozorňujú, že „... *súdy v rozpore s ust. § 132a OZ v znení pred 1. 1. 1992 pre účely možného vydržania neskúmali dobromyseľnosť žalobcov so zreteľom na všetky okolnosti...*

Tejto povinnosti sa nemohol zbaviť ani odvolací súd poukazujúc na zásadu koncentrácie, a mal prihliadnúť aj na námietku nedobromyseľnosti v spojení s odborným geodetickým vzdelaním žalobcu v 2. rade.“

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti ďalej polemizujú s právnym názorom všeobecných súdov v otázke naplnenia zákonných predpokladov nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním k spornej nehnuteľnosti zo strany žalobcov.

Napokon sťažovatelia vo svojej sťažnosti namietajú aj postup krajského súdu, keď o ich odvolaní rozhodol bez nariadenia pojednávania, „... *hoci nešlo o prípad uvedený v ust. § 214 ods. 2 O. s. p., pretože bolo potrebné vykonať doplnenie dokazovania najmä v súvislosti s nevierohodnosťou svedka [redacted] a nedobromyseľnosťou žalobcov“*, pričom mu vytýkajú aj to, že „... *nepostupoval ani v súlade s ust. § 214 ods. 3 O. s. p., pretože rozhodol rozsudkom bez nariadenia pojednávania bez toho, aby upovedomil [ich] zástupcu... o doručovanie písomností aj elektronickými prostriedkami“*.

Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, sťažovatelia uvádzajú, že „... *rozhodnutie krajského súdu priamo a aktívne vstúpilo do majetkovej sféry sťažovateľov ústavne neakceptovateľným spôsobom, keď odopretím poskytnutia právnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zbavil sťažovateľov vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti a uložil im povinnosť nehnuteľnú vec vydať, hoci neboli splnené zákonné podmienky jej vydržania žalobcami“*.

Na základe už uvedeného sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol o namietanom porušení nimi označených práv rozsudkom krajského súdu, toto rozhodnutie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie

konanie, a tiež aby rozhodol o povinnosti krajského súdu uhradiť im trovy konania, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré stanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo

na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

V zmysle ustanovení čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru má účastník súdneho konania právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, v ktorom sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vysporiada so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami a dôkazmi, ktoré sú na rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné, a teda na také rozhodnutie, ktoré nie je zjavne neodôvodnené ani arbitrárne.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, pričom jeho súčasťou je aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania poskytuje v odvolacom konaní, t. j. v konaní, v ktorom sa podaním riadneho opravného prostriedku domáha ochrany svojich práv pred odvolacím súdom z dôvodov, ktorých uplatnenie umožňuje procesné právo. Ak účastník konania splní predpoklady ustanovené zákonom na poskytnutie ochrany v odvolacom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodov na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní. Poskytnutie takejto právnej ochrany však, prirodzene, nemožno považovať za právo na úspech v odvolacom konaní (m. m. II. ÚS 4/94), ak každé také rozhodnutie odvolacieho súdu odpovedá na obsah odvolania ústavne konformným spôsobom a v rozsahu upravenom zákonom (čl. 46 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva,

že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je taktiež právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

Ústavný súd poukazuje na to, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (m. m. I. ÚS 241/07). Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05). Rovnako Európsky súd pre ľudské práva pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú. Článok 6 ods. 1 dohovoru však nemožno chápať tak, že vyžaduje podrobnú odpoveď na každý argument, pričom odvolací súd sa pri zamietnutí odvolania môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (García Ruiz proti Španielsku z 21. 1. 1999).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia krajskému súdu predovšetkým vytýkajú nesprávne právne posúdenie veci – svoju právnu argumentáciu vedú v rovine polemiky s výkladom jednoduchého práva uskutočneným všeobecnými súdmi, nesprávne a neúplné zistenie skutkového stavu veci, namietajú aj hodnotenie dôkazov a v tejto súvislosti sa domáhajú ich prehodnotenia, v rámci čoho predkladajú ústavnému súdu vlastnú skutkovú verziu veci.

Ústavný súd sa preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sústredil na posúdenie otázky opodstatnenosti sťažnosti a v tejto súvislosti poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ktorý k odvolaciemu dôvodu sťažovateľov podľa § 205 ods. 2 písm. c) OSP uviedol:

„Posudzujúc obsah odvolania odvolací súd konštatuje, že v odvolaní nie je uvedené, ktorý dôkaz navrhnutý žalovanými v konaní na súde prvého stupňa nebol súdom vykonaný, a ani zo spisu takáto skutočnosť nevyplýva, preto z tohto dôvodu, uplatnenie odvolacieho dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. c) O. s. p. neobstojí...“

K sťažovateľmi uplatnenému odvolaciemu dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. d) OSP krajský súd najprv uviedol, že *„v rámci tohto odvolacieho dôvodu žalovaní uviedli, že súd prvého stupňa nesprávne vyhodnotil geometrický plán č. [REDACTED] z 3. 12. 1974... a tak podľa nich nesprávne vyvodil záver, že práve tento dôkaz potvrdzuje existenciu plotu medzi parcelami [REDACTED] a [REDACTED]...“*, a následne skonštatoval, že *„[u]vedené odvolacie námietky nepovažuje odvolací súd za náležité. Z odôvodnenia rozsudku nevyplýva také zistenie súdu, že by zmienený GP bol zhotovený na účel určenia priebehu hranice pozemkov, ale obsahuje zistenie, že nehnuteľnosť, ktorú žalobcovia nadobudli kúpnu zmluvou z 26. 2. 1975 bola vyčlenená geometrickým plánom z pôvodných parciel, a že sa v ňom uvádza, že nové hranice boli označené plotom. Pokiaľ žalovaní v ďalšej časti odvolania uvádzajú skutočnosti, ktorými poukazujú na to, že práve označený GP z r. 1974 preukazuje nedobromyseľnosť žalobcov, odvolací súd na tieto skutočnosti nevzal zreteľ, lebo ide o nové skutočnosti, ktoré v konaní na súde prvého stupňa neboli tvrdené či uvádzané.“*

Pokiaľ ide o ďalší odvolací dôvod uvádzaný sťažovateľmi podľa § 205 ods. 2 písm. e) OSP, krajský súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia konštatoval, že sťažovatelia „... v odvolaní neuvádzajú, v čom spočívala prekážka, že dôkaz o tom, že znalec a žalobca sú spolužiaci nemohol predložiť, pričom je zrejmé, že táto skutočnosť nepochybne musela existovať už v čase rozhodovania súdu prvého stupňa. Vzhľadom na uvedené tento odvolací dôvod nemôže byť považovaný za opodstatnený. Okrem toho sa žiada uviesť, že pokiaľ ■■■■■ by aj bol spolužiakom žalobcu, iba táto samotná skutočnosť nezakladá medzi nimi ešte taký vzťah, že by bola spochybnená vierohodnosť výpovede menovaného ako svedka. Pokiaľ menovaný vypracoval geometrický plán, tento bol úradne overený príslušným orgánom - správou katastra. Napokon sa žiada uviesť, že súd prvého stupňa svoje skutkové závery nevyvodil iba z výpovede ■■■■■, ale rozhodujúce skutočnosti mu vyplynuli aj zo záverov znaleckého posudku ■■■■■, ako aj z výpovede svedkyne ■■■■■. Z odôvodnenia rozsudku vyplývajú aj ďalšie skutkové zistenia vyvedené z ďalších vykonaných dôkazov. Z ničoho nevyplýva skutočnosť, že by svoj záver o existencii oplotenia a o priebehu oplotenia súd vyvodil iba so zreteľom na výpoveď svedka ■■■■■.

Uvedený názor odvolacieho súdu sa rovnako týka aj dôkazu, ktorý žalovaní ako nový dôkaz navrhujú vykonať, a to čestné vyhlásenie ■■■■■...“.

Vo vzťahu k poslednému sťažovateľmi uplatnenému odvolaciemu dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. f) OSP krajský súd uviedol:

„V rámci tohto odvolacieho dôvodu žalovaní vyčítajú súdu prvého stupňa jeho právne posúdenie v tom zmysle, že žalobcovia vydržaním nadobudli do vlastníctva spornú plochu pozemku a na rozdiel od súdu prvého stupňa tvrdia, že žalobcovia nespĺnili zákonné predpoklady vydržania, lebo nepreukázali spôsobilý predmet oprávnenej držby a okrem toho jedným zo zákonných znakov oprávnenej držby je aj to, že ak držiteľ vykonáva držbu v rovnakom rozsahu ako vlastník, vykonáva oprávnenia patriace do obsahu vlastníckeho práva, t. j. držiteľ nakladá s vecou ako so svojou, súčasne však musí existovať úkon, ktorým by bola vec držiteľovi fakticky odovzdaná do užívania. Takýto spôsobilý predmet oprávnenej držby však v konaní postrádajú, nakoľko sa v ňom rieši otázka vydržania časti pozemku žalobcami tvrdeného v priebehu hranice, na ktorej sa nachádzal živý plot. Skutočná poloha

70 m dlhého plota sa menila v závislosti od rozsahu záhradníckych prác jedného alebo druhého zo susedov smerujúcich k určeniu tvaru krovia a len samotné tvrdenie žalobcov o existencii ostnatého drôtu natiiahnutého v minulosti na dubových koloch vo vnútri krovia nemôže založiť ich dobromyseľnú držbu pozemku len z dôvodu, že toto krovie nebolo z ich strany udržiavané.

Ani týmito odvolacími námietkami nie je podľa názoru odvolacieho súdu spochybnená vecná správnosť napadnutého rozsudku, lebo súd prvého stupňa vyriešenie otázky, či žalobcovia sú vlastníkami spornej plochy, na ktorej je žalovanými postavené oplotenie posudzoval podľa správneho právneho predpisu a na zistené skutkové okolnosti ho aj správne aplikoval. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejmé, že žalobcovia boli pri vstupe do držby dobromyseľní, lebo kúpnu zmluvou nadobudli pare. č. [REDACTED] o výmere [REDACTED] m², pričom uvedenú nehnuteľnosť dlhodobo užívali podľa hraníc, ktoré boli určené pôvodným oplotením, existencia ktorého ako aj priebeh hranice medzi pozemkami existujúcim oplotením boli v konaní náležite preukázané.“

Pri hodnotení rozsudku krajského súdu ústavný súd vychádzal z ustáleného právneho názoru, podľa ktorého rozhodnutie súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 320/2012), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (m. m. IV. ÚS 350/09).

Vzhľadom na obsahovú spojitosť rozsudku krajského súdu s rozsudkom okresného súdu a v nadväznosti na už citovanú judikatúru považoval ústavný súd za potrebné v ďalšom poukázať aj na podstatnú časť odôvodnenia rozsudku okresného súdu, ktorý v časti relevantnej pre toto konanie uviedol:

«Nehnutelnosť, ktorú žalobcovia nadobudli predmetnou kúpnu zmluvou bola vyčlenená z pôvodných parciel geometrickým plánom č. [REDACTED] vyhotoveného dňa 3. 12. 1974 [REDACTED] a v tomto geometrickom pláne sa uvádza, že nové hranice

boli označené plotom. Žalobcovia preukázali, že zostatky tohto oplotenia existovali od toho času čo nehnuteľnosť takto nadobudli až do toho času, kým nezačali stavať svoje oplotenie žalovaní v 1. a 2. rade. Tieto skutočnosti boli preukázané najmä výsluchom svedka [REDACTED], ktorý potvrdil, že ako geodet na požiadanie žalobcov vykonal porovnanie kontrolných meraní na parc. č. [REDACTED] v roku 2002 podľa pôvodného oplotenia a v roku 2005 podľa nového oplotenia a zistil, že žalovaní nepostavili svoje oplotenie na mieste pôvodného oplotenia, avšak toto oplotenie posunuli do pozemku žalobcov a tým zabrali z pozemku žalobcov 77 m². Táto skutočnosť vyplýva aj zo záverov znaleckého posudku [REDACTED], podľa neho žalovaní zabrali z pozemku žalobcov novým oplotením 120 m². Z výpovede svedkyne [REDACTED], ako aj zo zistení pri miestnej obhliadke vykonanej súdom vyplýva, že pôvodné oplotenie nadväzovalo priamo na plot p. [REDACTED] a smerovalo priamo hore na hornú hranicu pozemkov k bodu, kde sa stretávali oplotenia na konci záhrady žalobcov a žalovaných. Súd zistil, že na pozemku žalovaných, vo vzdialenosti 1-1,5 m od nového oplotenia sa nachádzajú zostatky zosekaných drevín, medzi ktorými zrejme viedla pôvodná hranica pozemkov. Táto skutočnosť vyplýva aj z videozáznamu predloženého žalobcami. Všetky tieto dôkazy v súhrne preukázali, že pôvodné oplotenie medzi pozemkami bolo, v čase nadobudnutia nehnuteľnosti žalovanými to mohli byť zostatky pôvodného oplotenia vo forme niekoľkých drevených stĺpov a ostnatého drôtu ktoré viedlo pomedzi kroviny na hranici pozemkov a túto skutočnosť potvrdil aj žalovaný v-1. rade pred súdom. Preto pokiaľ uviedol, že tam „nejaké“ oplotenie bolo, a že žalobcovia stále viac a viac zakášali do jeho pozemku, potvrdzuje to užívanie sporného pozemku žalobcami, teda reálny výkon užívacieho práva žalobcov. Určite však pôvodná hranica pozemkov nadväzovala v priamej línii na oplotenie p. [REDACTED] a nevytvárala vkladenie do pozemku žalobcov tak, ako je to v súčasnosti, po postavení nového oplotenia.»

K odlišným skutkovým záverom vyplývajúcim z vykonaných znaleckých posudkov, čo sa týka výmery, ktorú sťažovatelia zabrali z pozemku žalobcov, okresný súd uviedol, že „vzal do úvahy geometrický plán predložený žalobcami v tomto konaní. Pri tomto geometrickom pláne boli použité podklady geodeta [REDACTED] podľa meraní vykonaných ešte v roku 2002 podľa pôvodného oplotenia a tieto merania boli po digitalizácii

prenesené do katastrálnej mapy a preto tento geometrický plán mohol reálne určiť výmeru sporného pozemku parc. č. [REDACTED]-113 m². Súd nemal dôvod neuveriť týmto podkladom odborného geodeta, ani dôvod neuveriť jeho tvrdeniam, ktoré uviedol ako nestranný svedok.“.

Napokon okresný súd v odôvodnení svojho rozsudku uzavrel, že „*vydržacia doba žalobcov mohla plynúť od 26. 2. 1975 do 26. 2. 1985, pretože v tomto období zákon č. 131/1982 Zb. opätovne zaviedol inštitút vydržania. Účinky vydržania podľa ust. § 135a OZ v znení do 1. 1. 1992 mohli nastať vzhľadom na prechodné ustanovenie § 507a ods. 3 OZ (zákon č. 131/1982 Zb.) najskôr od 1. 4. 1984. Toto ustanovenie umožňuje, aby do vydržacej doby uvedenej v ust. § 135a ods. 1 OZ bolo možné započítať aj dobu, po ktorú občan, alebo jeho právny predchodca za podmienok uvedených v § 135a ods. 1, 2 OZ mal vec v nepretržitej oprávnenej držbe, alebo nepretržite vykonával právo zodpovedajúce vecnému bremenu pred účinnosťou novely OZ. K nadobudnutiu práva vydržaním došlo, pokiaľ v dobe po nadobudnutí účinnosti novely č. 509/1991 Zb. boli splnené predpoklady vydržania. Do doby, po ktorú mal oprávnený držiteľ vec v držbe, je treba pre účely vydržania započítať i dobu držby vykonávanú pred 1. 1. 1992 aj v prípade, pokiaľ by išlo o vec, ktorú v tej dobe nebolo možné vydržať.“.*

Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s odôvodnením rozsudku okresného súdu, vo väzbe na obsah sťažostnej argumentácie sťažovateľov dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu ústavne akceptovateľným spôsobom reaguje na odvolacie námietky sťažovateľov, pričom všeobecné súdy primeraným spôsobom zodpovedali aj všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

Ústavný súd v súvislosti so sťažovateľmi uplatnenými námietkami považuje za potrebné uviesť, že podľa jeho judikatúry (III. ÚS 60/04) pod právom na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (resp. základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy) vo vzťahu k vykonávaniu dokazovania treba rozumieť,

že účastníkovi konania musí byť poskytnutá možnosť podieľať sa zákonom ustanoveným spôsobom na dokazovaní, čo znamená dôkazy navrhovať, byť prítomný na vykonávaní dokazovania (§ 122 ods. 1 OSP) vrátane práva klásť účastníkom otázky (§ 126 ods. 3 OSP) a k navrhovaným a už vykonávaným dôkazom sa vyjadrovať (§ 123 a § 129 ods. 1 OSP).

Do obsahu tohto práva nepatrí právo účastníka konania (dotknutej osoby) vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (m. m. I. ÚS 97/97), ani domáhať sa toho, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Právo na súdnu ochranu nemôže byť porušené tým, že všeobecný súd vysloví svoj právny názor, rozhodne na jeho základe a svoje rozhodnutie náležite odôvodní (II. ÚS 77/06).

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti (napr. I. ÚS 67/06) uvádza, že z princípu nezávislosti súdov podľa čl. 144 ods. 1 ústavy vyplýva tiež zásada voľného hodnotenia dôkazov. Pokiaľ všeobecné súdy uvedené ústavné garancie rešpektujú (teda najmä čl. 46 až čl. 50 ústavy), ústavný súd nie je oprávnený znovu „hodnotiť“ hodnotenia dôkazov všeobecnými súdmi, a to dokonca ani vtedy, keby sa s hodnotením sám nestotožňoval (II. ÚS 593/2011).

Z uvedených dôvodov sa sťažovateľom v okolnostiach danej veci pre zjavnú absenciu ústavnoprávne relevantnej argumentácie (polemika s právnymi a skutkovými závermi všeobecných súdov, ktorá stavia ústavný súd len do pozície ďalšej inštancie v rámci sústavy všeobecných súdov) nepodarilo preukázať namietané porušenie označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, reálnosť ktorého by mohol ústavný súd posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Za neopodstatnenú považuje ústavný súd aj tú argumentáciu sťažovateľov, ktorou napádajú postup krajského súdu, keď o ich odvolaní proti rozsudku okresného súdu

rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 OSP). V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že za situácie, keď krajský súd v rámci odvolacieho konania nedospel k záveru o potrebe zopakovať alebo doplniť dokazovanie a stotožnil sa so skutkovými závermi okresného súdu a následne postupom podľa § 214 ods. 2 OSP vo veci samej rozhodol, neexistujú podľa názoru ústavného súdu relevantné dôvody na to, aby ústavný súd z ústavnoprávneho hľadiska akokoľvek spochybňoval rozhodnutie, resp. postup predchádzajúci jeho vydaniu len na základe toho, že krajský súd v okolnostiach danej veci aplikoval pravidlo podľa § 214 ods. 2 OSP. Navyše, sťažovatelia v rámci svojej argumentácie opomínajú skutočnosť, že krajský súd nimi označené dôkazné prostriedky nevykonal s poukazom na zásadu koncentrácie uplatňovanú v odvolacom konaní proti meritórnym rozhodnutiam prvostupňových súdov.

Vo vzťahu k poslednej námietke sťažovateľov týkajúcej sa nezákonného postupu krajského súdu pri jeho rozhodovaní o ich odvolaní bez nariadenia pojednávania, a to bez toho, aby o verejnom vyhlásení napadnutého rozsudku upovedomil elektronickými prostriedkami ich právneho zástupcu, ústavný súd konštatuje, že povinnosť odvolacieho súdu upovedomiť účastníka konania alebo jeho zástupcu o verejnom vyhlásení rozsudku aj elektronickými prostriedkami vyplýva z § 214 ods. 3 OSP len za predpokladu, že účastník konania alebo jeho zástupca požiadal súd o doručovanie písomnosti aj elektronickými prostriedkami. Keďže sťažovatelia vo svojej sťažnosti ani len netvrdili (o to menej preukazovali), že okresný súd alebo krajský súd požiadali o doručovanie písomností aj elektronickými prostriedkami, nepreukázali dostatočne relevantnú príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom krajského súdu a nimi označenými právami podľa ústavy a dohovoru.

V súvislosti s namietaným porušením hmotných práv sťažovateľov (čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu) ústavný súd konštatuje, že všeobecné súdy, rešpektujúc ustavno-procesné princípy garantujúce základné práva účastníkov konania na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, podľa jeho názoru v konaní o ochranu týchto práv a v spojení s nimi posúdili aj namietané porušenie práv sťažovateľov podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu. Ústavný súd dospel k záveru,

že aj z hľadiska posúdenia týchto práv nebol postup všeobecných súdov ani svojvoľný a ani arbitrárny a ich rozhodnutia sú aj z pohľadu poskytnutej ochrany týchto práv ústavne udržateľné.

Na základe už uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že vo veci sťažovateľov nie sú podľa jeho doterajšej judikatúry splnené podmienky na poskytnutie ústavnej ochrany, a preto sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. októbra 2015